

KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15- 2016-00001
A jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés

A KILÉNYI GÉZA EGYETEMI KUTATÓMŰHELY
Az állami eljárások racionalizálásának alapkérdései című kutatás I. szegmensének zárókonferenciájára
2018. szeptember 26.

A végrehajtási szakasz szabályozási karakterisztikája (1957-2018)

Dr. Gyergyák Ferenc LL.M.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Patyi András - Boros Anita (szerk.): A hazai közigazgatási eljárás(jog) karakterisztikája

A végrehajtási szakasz szabályozási karakterisztikája (1957-2018)

Az előadás felépítése:

- I. Az alapeljárési jogintézmények szabályozás-története a kezdetektől napjainkig.
- II. Az alapeljárési jogintézmények a hatályos szabályozás és joggyakorlat tükrében.
- III. Konklúzió: az alapeljárési szabályok karakterisztikája.

A végrehajtási eljárás

A jogalkalmazás célja nem az aktus kibocsátása, hanem az, hogy az aktus eredményre vezessen, a határozat realizálódjék.

„A végrehajtás kiemelkedő jelentőséggel bír, mivel a közigazgatási anyagi jogban kifejeződő közérdek érvényre juttatásának végső garanciája.”

(Patyi András)

I. A végrehajtási szakasz jogintézményeinek szabályozás-története a kezdetektől napjainkig

1. A végrehajtási szakasz eljárási jogintézményeihez kapcsolódó koncepcionális kérdések (karakterisztikai jelenségek) az Et.-ben

Az államigazgatási eljárás átfogó kodifikációja 1954-ben került csak napirendre, melynek eredménye lett az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (Et.).

A törvény IX. fejezetében, mindössze nyolc szakaszban önálló fejezetet kapott a végrehajtás.

- meghatározza, hogy a határozat mely esetekben jogerős és végrehajtható
- nem tesz különbséget a jogerő beállta és a végrehajthatóság között
- végrehajtás elrendelése határozatban
- kötelezett teljesíteni, vagy azok végrehajtását túrni köteles
- végrehajtás elrendelése: főszabályként az ügyben első fokon eljáró államigazgatási szerv, hivatalból vagy a jogosított kérelmére
- végrehajtás egyszer felfüggeszthető
- pénzkövetelés behajtása: az adóbehajtásra vonatkozó szabályok szerint
- ingók kiadása, ingatlan birtokba adása, egyéb teljesítés, abbahagyás vagy túrés: államigazgatási szerv a, amelynek működési területén az ingó található, az ingatlan feküdt, illetőleg a kötelezett lakott
- rendőri karhatalom kirendelésének kérhetősége
- jogosított kérésére az ingó pénzbeli egyenértékének megállapítása
- teljesítést vagy szolgáltatás kötelezett költségére és veszélyére elvégeztethetősége
- előrelátható költségek kötelezett által előlegezésének elrendelhetősége
- bírság kiszabhatósága
- jogorvoslat lehetősége végrehajtási kifogás formájában

2. A végrehajtási szakasz eljárási jogintézményeihez kapcsolódó koncepcionális kérdések (karakterisztikai jelenségek) az Áe.-ben

- Az Et. átfogó felülvizsgálatára az Igazságügyi Minisztérium felügyelete alatt 1980-ban egy kodifikációs bizottságot hoztak létre. A kodifikációs munka eredményeként jött létre az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény módosításáról és egységes szövegéről szóló 1981. évi I. törvény (Áe.).
- Az Áe. az Et.-hez képest terjedelmileg jelentősen kibővítette, szinte megduplázta a végrehajtási szabályokat. A törvény VIII. fejezete a korábbi szabályok pontosításán kívül új jogintézményeket is nevesített. Az Áe. számos olyan új rendelkezést tartalmazott, melyek gyorsabb és hatékonyabb eljárást céloztak.

- határidő az eljárás elrendelésére
- pontosításra került a végrehajtható határozatok köre
- teljesítési határidő indokolt esetben történő meghosszabbításának , későbbi határnap megállapításának lehetősége
- részletesen meghatározásra került a pénzüsszeg behajtására irányuló végrehajtás, beemelve a törvénybe a letiltás és az azonnali beszedési megbízás intézményét
- konkretizálásra kerültek azonban a végrehajtás módjai:
 - a végrehajtást foganatosító államigazgatási szerv a meghatározott cselekményt a kötelezett költségére és veszélyére elvégeztethette, vagy
 - feljogosíthatta a jogosultat, hogy a meghatározott cselekményt a kötelezett költségére és veszélyére elvégezze, illetőleg mással elvégeztesse;
 - a jogosult kívánságára a kötelezettet a szolgáltatás pénzegyenértékének megfizetésére kötelezhette;
 - a kötelezettel szemben bírságot szabhatott ki; a rendőrség közreműködésével kényszeríthette ki a meghatározott cselekményt
- végrehajtás többször is felfüggeszthető
- keresetlevél végrehajtásra halasztó hatályú (1991-től)
- szabályozta a végrehajtás elévülését (3 év)
- biztosítási intézkedések
 - pénzkövetelés biztosítása
 - meghatározott dolog zárlata

3. A végrehajtási szakasz eljárási jogintézményeihez kapcsolódó koncepcionális kérdések (karakterisztikai jelenségek) a Ket.-ben

- végrehajtás elrendelése végzésben
- közigazgatási végrehajtó szolgálat (általános hatáskörű végrehajtást foganatosító szerv)
 - 2008-ban kezdte volna meg működését
 - átmeneti szabály: az addig terjedő időben a végrehajtást az első fokon eljáró hatóság foganatosítja
 - Ket. 2009-es módosításával főszabállyá vált az elsőfokú hatóság általi foganatosítás
- pénzfizetési kötelezettség bankszámlára és munkabérre vezetett végrehajtásának alapvető rendelkezései (azonnali beszedési megbízás elsődlegessége, mögöttes felelősség jogintézménye)
- késedelmi pótlék jogintézményének bevezetése
- visszautalás a Vht.-ra párhuzamos szabályozás elkerülése érdekében
- a közigazgatási végrehajtás szabályainak alkalmazását a *nemzetközi végrehajtási jogsegély* keretében kiterjesztette a külföldi és a nemzetközi hatóságok közigazgatási ügyben hozott határozataira is (joghatóság kölcsönös átengedése)
- jogorvoslati jogosultság kibővül (kötelezett és jogosult is)
- elévülési idő 5 év, max. 10 év

4. A végrehajtási szakasz eljárási jogintézményeihez kapcsolódó koncepcionális kérdések (karakterisztikai jelenségek) az Ákr.-ben

A közigazgatási végrehajtás gyakorlati tapasztalatainak mérlegelését követően a jogalkotó arra a következtetésre jutott, hogy az új törvénynek nem indokolt részletes végrehajtási szabályokat megállapítania, hanem a Vht. rendszerébe helyes átemelni a végrehajtás szabályozását.

A törvény így nem tartalmaz a hatósági döntések végrehajtására vonatkozó átfogó saját szabályozást, hanem az általános eljárási szabályokhoz és a Vht.-hez képest állapít meg végrehajtás-specifikus rendelkezéseket.

- lényeges egyszerűsítést végez el a végrehajtható döntések meghatározásakor
- szakít a részletező, minden esetet nevesítő szabályozással,
- általános szabály: a végrehajtás feltétele, hogy az ügyfél a hatóság végleges döntésének nem tesz eleget (a végrehajthatóság a kötelezett önkéntes teljesítésének elmaradása)
- végrehajtás fogantatosítása terén jelentős módosítás: általános fogantatosító szerv az állami adóhatóság
- szakít a végrehajtást megszüntetését megalapozó okok felsorolásának szabályozási gyakorlatával, csak néhány sajátos, de a közigazgatási végrehajtásban általánosan előforduló esettel bővíti a Vht. rendelkezéseit („végrehajtást akkor is megszünteti” fordulat)
- elévülési idő 3 év, max. 6 év

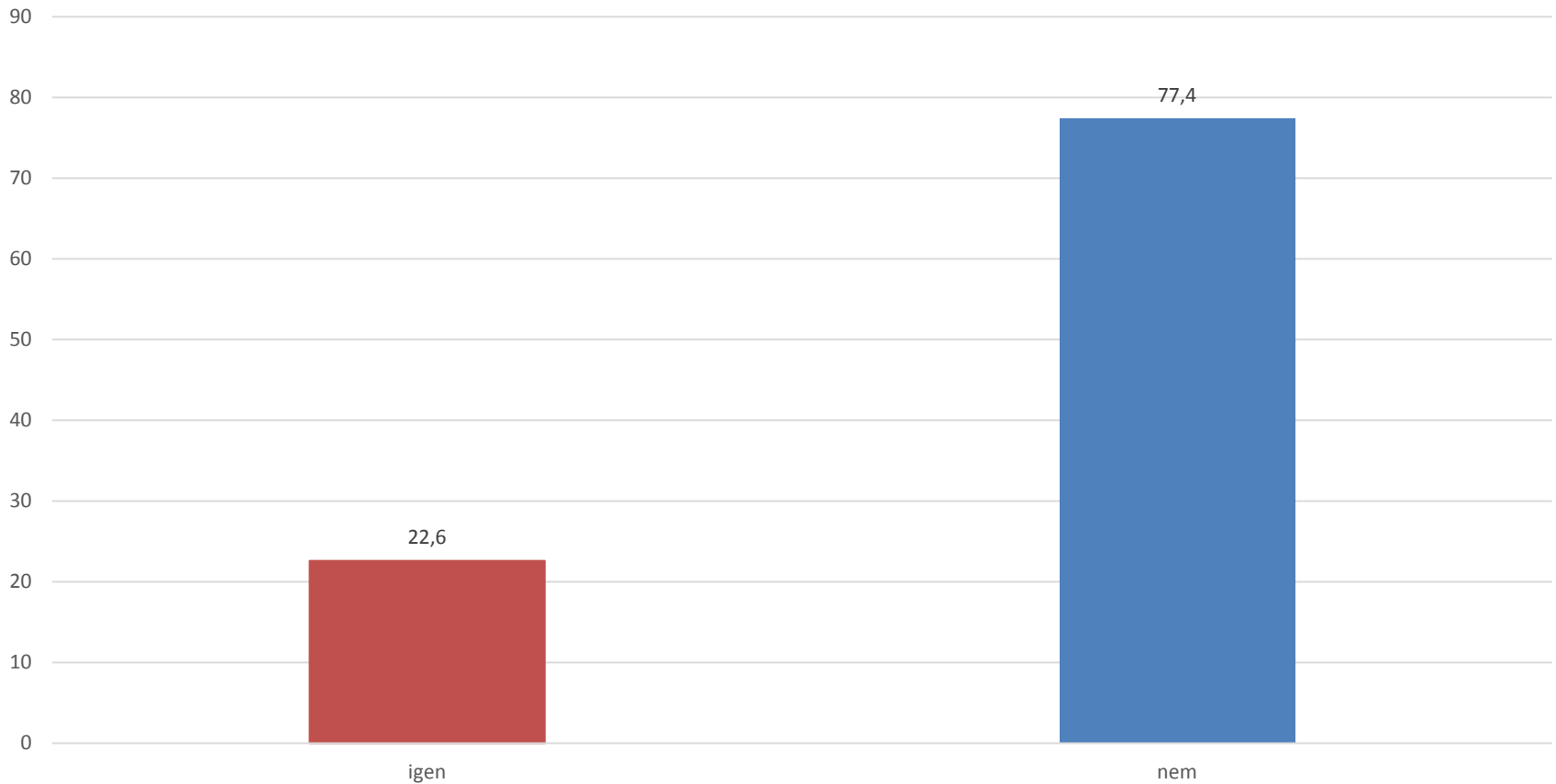
II. A végrehajtási szakasz jogintézményei a hatályos szabályozás és joggyakorlat tükrében

Kérdőíves felmérés

- problémafeltárás
- új szabályozás megítélésének, alkalmazhatóságának, hatékonyságának vizsgálata
- Ákr. végrehajtására vonatkozó szabályai valóban megfelelnek-e az Indoklásban meghatározott célkiűzéseknek

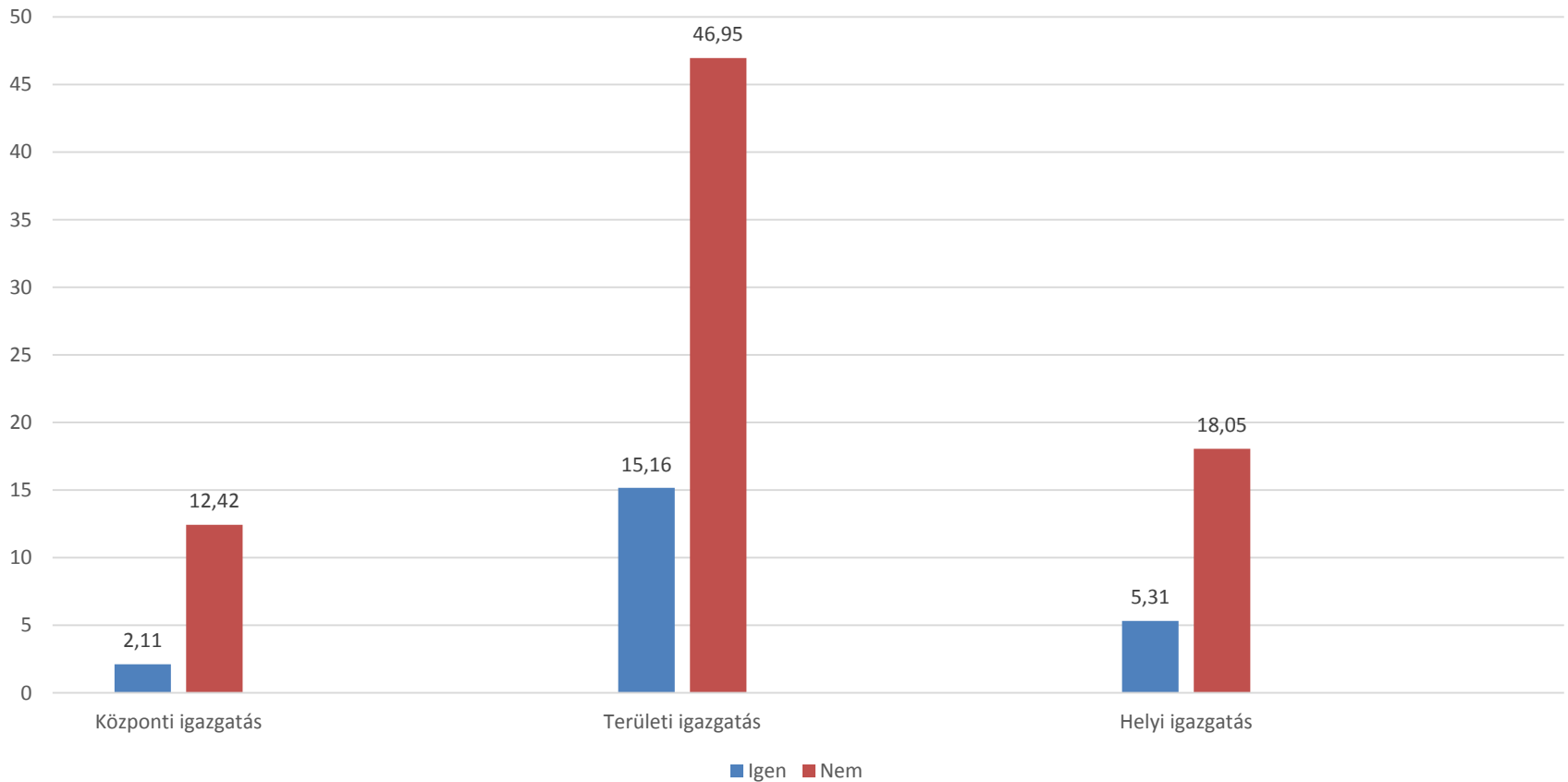
II. A végrehajtási szakasz jogintézményei a hatályos szabályozás és joggyakorlat tükrében

Munkája során van Önnek feladata végrehajtási eljárásokban? (%)

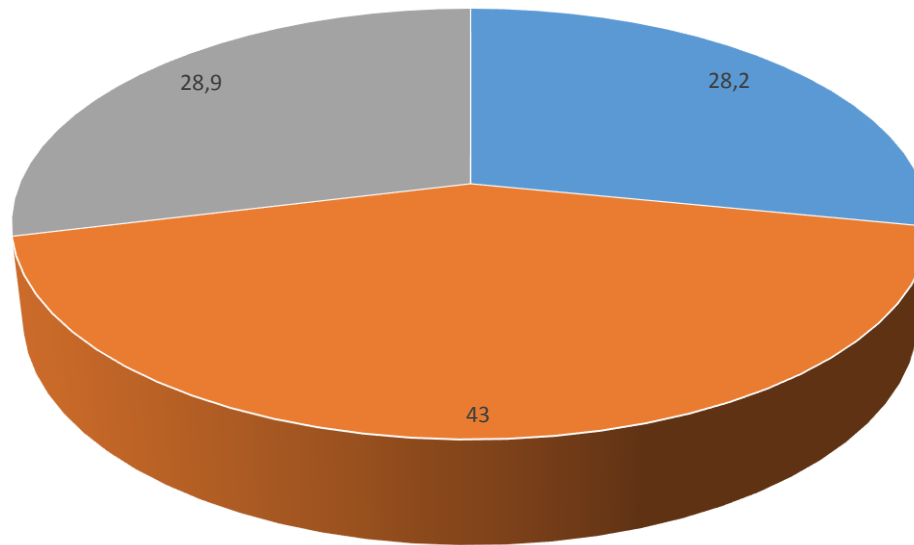
II. A végrehajtási szakasz jogintézményei a hatályos szabályozás és joggyakorlat tükrében

Munkája során van Önnek feladata végrehajtási eljárásokban? (%)

II. A végrehajtási szakasz jogintézményei a hatályos szabályozás és joggyakorlat tükrében

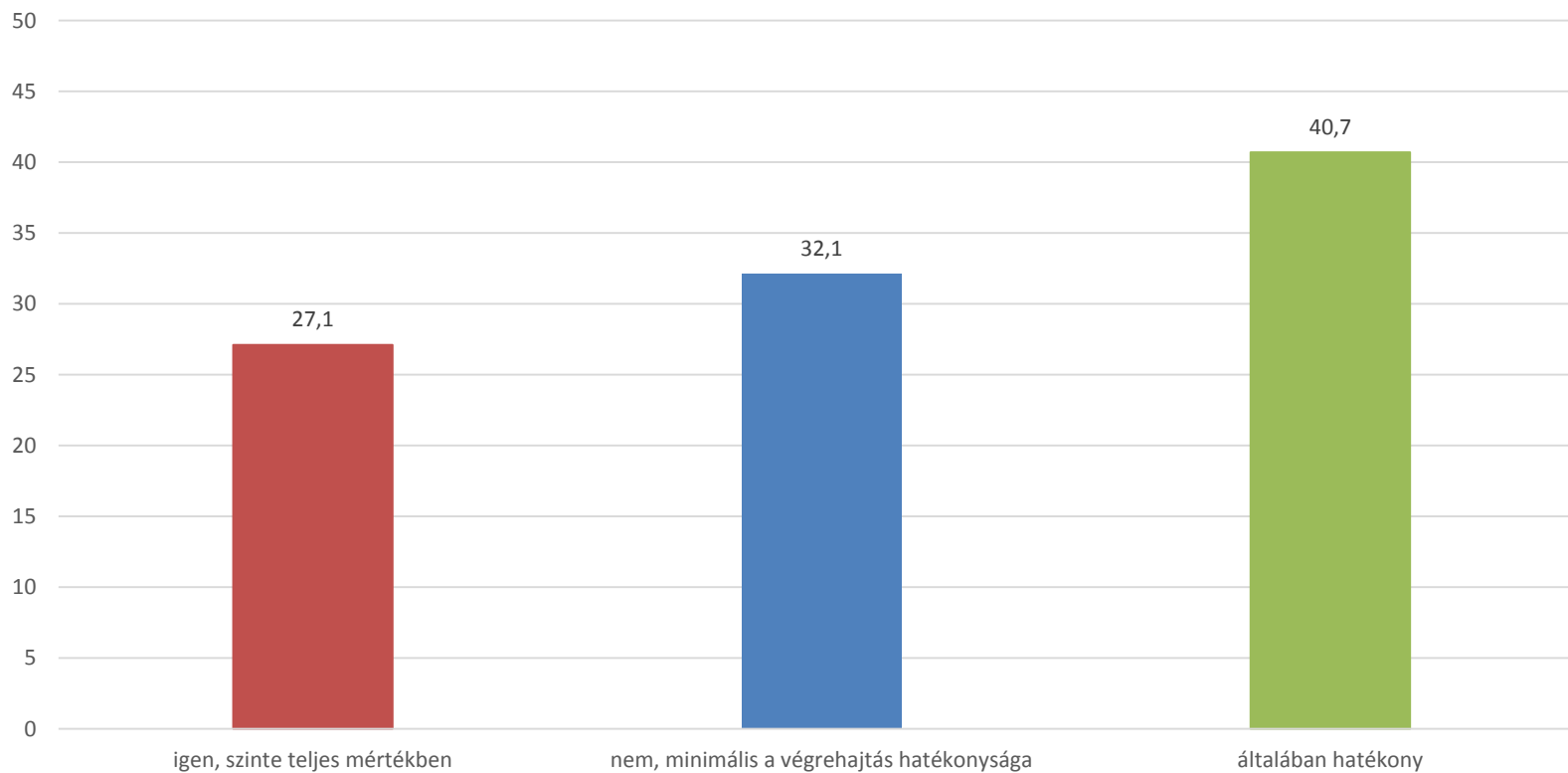
Átláthatóak-e a végrehajtás jelenlegi szabályai? (%)

- egyáltalán nem, sokkal bonyolultabbak és átláthatatlanabbak lettek a szabályok
- nagyon leegyszerűsödtek a végrehajtás szabályai, pontosan elkülöníthetők az egyes végrehajtási funkciók
- nem tudom megítélni, még nem értek végrehajtási szakaszba az általam intézett ügyek

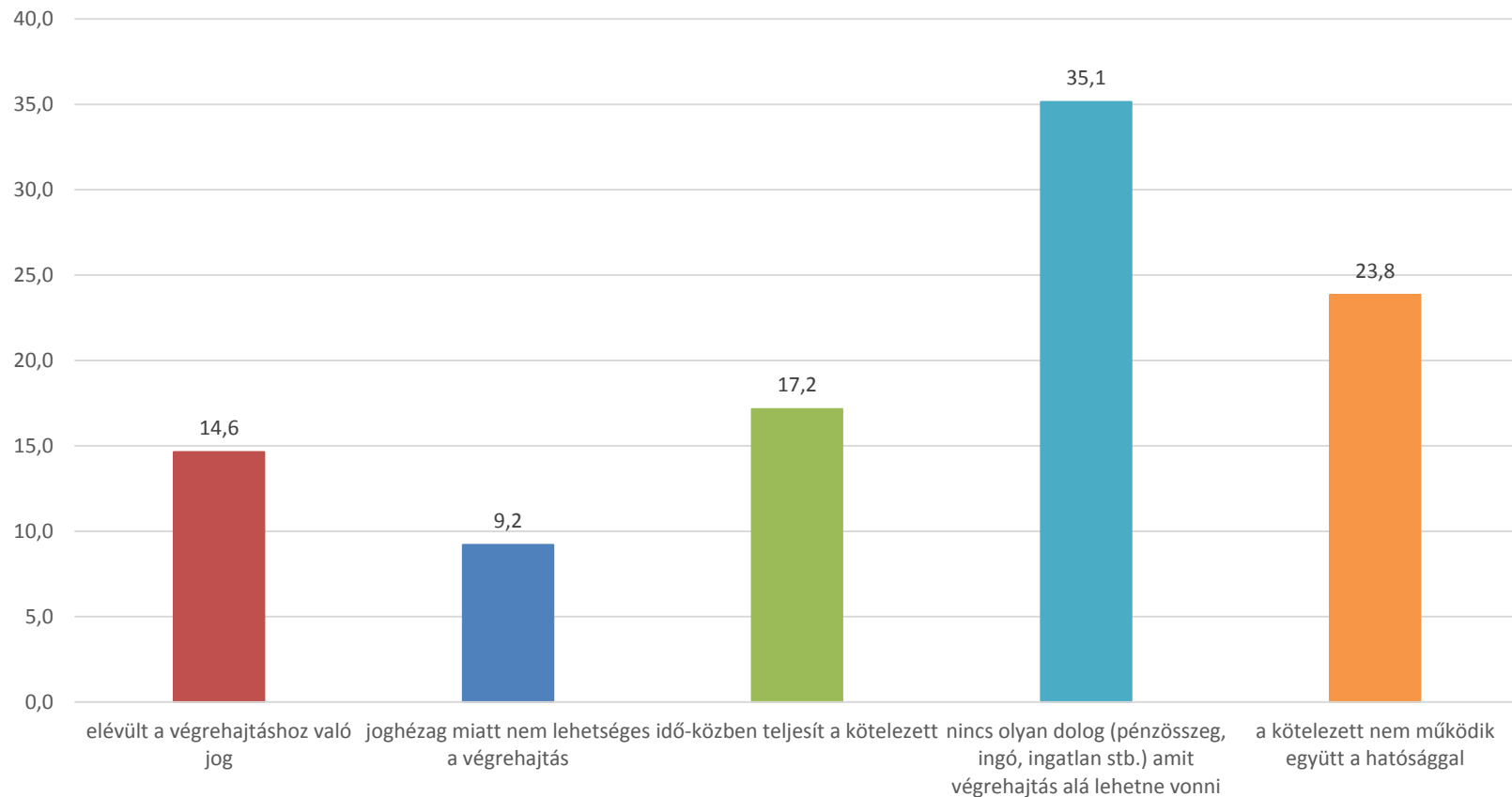
II. A végrehajtási szakasz jogintézményei a hatályos szabályozás és joggyakorlat tükrében

Ön szerint hatékony az állami végrehajtás? (%)

II. A végrehajtási szakasz jogintézményei a hatályos szabályozás és joggyakorlat tükrében

Általában hatékony az állami végrehajtás, ha az nem arra vezethető vissza, hogy... (%)

III. Konklúzió: a végrehajtási szabályok karakterisztikája

Szabályozási koncepció: a végrehajtási eljárás az alapeljárástól és a jogorvoslati eljárástól elkülönülő, önálló sajátosságokkal rendelkező eljárási szakasz:

- feljogosított szervek
- jogszabályban meghatározott eljárási cselekmények foganatosítása
- állami kényszer

Jogalkotói szándék: a hatósági végrehajtási eljárás célja a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén akár állami kényszerrel is elérni a kötelezettség teljesítését.

normatív szabályozás folyamatos fejlődése

- végrehajtási eljárás szabályozásának terjedelme
 - új jogintézmények nevesítése, bevezetése
- jogalkalmazás során felmerült hiányzó szabályzás korrekciója
 - speciális rendelkezések

Et., Áe. szabályai egységes koncepciók mentén

Ket. szabályai többszöri koncepciók változások mentén

Ákr. hatálybalépés óta relatíve kevés idő – nem kerülhetett sor koncepcionális változásra

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

DR. GYERGYÁK FERENC LL.M.
KUTATÁSI MUNKACSOPORTVEZETŐ
GYERGYAK.FERENC@UNI-NKE.HU

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE